

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K., za druge Izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravnštvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udeležba: Koroška cesta štev. 5. — Rokopis se ne vraca. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, sprejetje naročnina, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mała naznana“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrsta 24 vin., izjave in poslano 36 vin. — Inserati se sprejamajo do torka opolne. — Nezaposete reklamacije so poštine protiz.

Naša zmaga nad Lahom.

Slovenskim možem - vojakom!

Velika, težavna in odgovornosti polna je naloga, katero se nam je naložilo v vojskinem času, ko ste možje odslji pod orožje, braniti domovino. Družina, predvsem otroci, dom, gospodarstvo in še stotine drugih skrbi nam je sedaj naloženih na naša sibka ramena. Skušati moramo, da vsaj za silo nadomestimo možko delo; petrojiti moramo svoje napore, da obdržimo dom ljubljenim možem in otrokom. Kakor je velika in žrtev polna naša materinska naloga, tako je enako skrbi in muk polna naloga, katero nam je naložila krava vojska. Me slovenske žene se zavedamo v polni meri te svoje velike naloge.

Pismo z bojišča, ki ga je priobčil v »Slovenski Gospodarju« št. 39., z dne 30. septembra slovenski obojajk, je nas slovenske žene, matere in gospodinje navdalo z velikim notranjim ponosom in veseljem. Iz pisma namreč zveni in sicer skoraj iz vsakega stavka globoka verska in narodna zavest, ki živi v srcih naših mož, ki so na bojišču. Pred vsem damo slovesno in sveto zagotovilo, da se bomo ravnale po vaših željah, dragi nam možje in bomo naše otroke vzgojevali tudi v vaši odsotnosti v strogo krščanskem in slovenskem duhu. Le pozirjeni boste v tem oziru.

Milo se mi stori, ko pogledam svojega petletnega sinčka, živo podobo očetovo, najdražji spomin od ljubljenega moža! To je moj najdražji zaklad, katerega hocem varovati tako kot punčico svojega očesa. Kakor je oče, ki preliva kri na strašnem bojišču, trd, neizprosen Slovenec, tako mora tudi njegov sinko upoštевati in naglašati, da ga je slovenska mati rodila in vzgojila, da je prva bila slovenska beseda, ki jo je spregovoril, da mu je slovenski oče prideloval ljubi kruhek. Kakor moli moj mali Francenk vsak dan pred Marijino podobo po večkrat za ljubega ateka, da bi se srečno vrnil z ljutje vojske, tako prosim tudi jaz, da bi mi dal ljubi Bog milost, da bi vzgojila svoj najdražji zaklad, svoje otroke v pravem krščanskem in slovenskem duhu. Tako mislim, da delajo in vzgojujejo tudi druge moje tovarisce svojo deco.

Največja radost in dušni mir se me poloti, kadar vidim, da moj mali pred Križanim in podobo Njegove matere steguje svoje ročice in moli za ljubega in dragega ateka... To vam je trenotek, da ga ni slajšega v življenu. In ko sinko pravi: Mama, kaj ne, da bom tudi jaz Slovenec, kakor soata, kdo ne bi bil vesel?

Dragi možje! Slovenske matere se bomo doma vedno držale besed nesmrtnega škofa Slomšeka, ki so rekli: »Kdor svoj mate ni jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je zmedemmu piščancu podben, ki zlato v prah potepa in ne ve, koliko škede si dela Slovenski starisci, ki slovenski znajo, pa svojih otrok kar slovenskega ne učijo, so nehvaležni hšniki, ki svojim otrokom draga domača re, slovenski jezik zapravijo, ki so ga jem njihovi dedje izročili. Podobni so taki očetje in matere slabim gospodarjem, ki svoje očetno gospodarstvo prodajo, drugo pohištvo kupijo, poslednjic pa večji del beraško palico najdejo. Kar je oče dobrega od svojih starisev prejel, mora svojemu sinu zapustiti, in kar se je mati od svoje matere naučila hvale-

vredaega, bo tudi zapustila svoji hčeri. Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo zadobili od svojih starišev; skrbno smo ga dolžni ohraniti, olespati in svojim mlajšim zapustiti. Kdor svoj materinski slovenski jezik pozabi, malopridno svoj talent zakoplje; Bog ga bo enkrat terjal, in vsi zaničevalci svojega poštenega jezika bodo v zunanjem temo vrženi...«

Ne bojte se možje! zaklad, ki ste nam ga pri odhodu izročili v varstvo, bomo tudi skrbno čuvale, dokler se zopet vidimo. ■■■■■

Poleg otrok, ste nam vi možje najdražje bitje na svetu. Vi niti ne pojmite koliko tihih a tembolj vročih molitev pošiljamo klečoč doma pred podobo Križanega, ali v cerkvi pred Najsvetejšim, tje gor pred prestol Najvišjega. In vse se glase enako: za ljubega moža, da bi ga Bog čival nesreča, za srečno vrnitev in da bi ostal tudi v divjem vojskinem viharju pošten, zvest veri, narodu in svojim dragim domaćim. Slovenske žene občudujemo hrabrost slovenskih mož in mladeničev in vam bomo na vseh hvaležne za junaško brambo slovenske in avstrijske domovine. A, dragi možje, vam želite junaki tudi sramenu sebi! Oh, kako veselo in srečno bo snidenje po končani vojski!

In naš slovenski dom vam hočemo ohraniti, naj velja kar hoče. Propasti naše domačije tudi v vaši odsotnosti ne smejo! Vse svoje sile bomo napeli, da se bo delo pravočasno opravilo, da bodo polja obdelana, živila lepo oskrbovana in da bo pri gospodarstvu sploh vse v redu. Tudi me žene vermo, kaj pomeni dandanes za celokupni slovenski narod pametno in skrbno gospodarstvo posameznika. Če bomo po vojski gospodarsko močni in bo sleherni slovenski dom stal trdno, bodo zaman batali ob našo slovensko zemljo, posebno ob naših jezikovnih mejah valovi srdu naših narodnih nasprotnikov. To je naše tretje sveto načelo.

Dragi možje! Velike so žrtve vaše na krvavem bojišču in ne mnogo manjše naše doma. A spremilja nas zavest, da je slovenski narod v vsakem oziru v teh velikih časih vršil v polni meri svojo dolžnost. Me vzgojujemo Avstriji in slovenski domovini zveste sinove in hčere, vi pa tam na svetovnih toričih prelive kri za dom in cesarja. Slovensko junaštvo je na vrhuncu svetovne slave. Kar ste vi slovenski možje in mladeniči v tej vojski doprinesli na altar domovine, tega ne opiše nobeno pero. Čez Slovence ni junakov! In mi, ki smo ostali doma, pa skrbimo s skrnim gospodarstvom, da ima armada dovolj živeža in država dovolj sredstev za veliko borbo.

Upamo, da bo, ko se vrnete, vi dragi, na svoje domove, zasijala domoljubnemu in cesarju do skrajnosti zvesto udanemu slovenskemu narodu druga doba, čoba miru, sreče in prostega razvoja. Merodajni krogi bodo gotovo poskrbeli, da nihče ne bo smel kratiti nam Slovencem naših starodavnih narodnih pravic. Saj resnične so besede, ki so jih zapisali Slomšek v svojem pastirskem listu dne 2. aprila 1848:

»Naj svet spozna, da mi cesarja ne ljubimo samo z besedo, temveč tudi v dejanju in resnic!«

Slovenski možje: Na srečno in veselo svidenje!

Slovenska žena.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Boroevičeva armada nepremagljiva.

Vsa javna pozornost se sedaj obrača na dogodek, ki se vršijo na Srbskem. To je razumljivo, ker se bržkone tam bijejo boji za mir. Toda vsled tega ne smemo omalovaževati dogodkov na italijanskem bojišču. Tukaj so se odigrale ravnomerne velike reči. Od 18. oktobra sem so besneli Italijani in hoteli vredreti našo fronto. Posebno hudo je bilo na črti med Tržičem in Tolminom, kjer je napadalo 25 divizij, torej okrog 500.000 mož. Vsi napadi so bili odbiti. Italijani so imeli velikanske izgube padlo jih je vsaj 150.000 mož. Tudi mi smo imeli znatne izgube. In če bi tudi samo eden padel, bi žalovali, kajti življenje vsakega našega vojaka nam je nadvise draga. Toda naše izgube niso v novem primeru z lastnimi izgubami, saj tudi število naših hrabrih braniteljev proti Italijanom ni v nobenem razmerju. Še le pozneje, ko bomo smeli imenovati številke, se bo svet čudil neizmernemu junaštvu v bojih proti Lahom.

V Italiji zalo naša tudi med uplivnimi političnimi osebami želja po miru. Socjalisti in prijatelji bivšega ministrskega predsednika Giolitija že javno delujejo za mir. Ponesrečena tretja ofenziva bo njihovo delo gotovo pospešila. Pri tem širijo tudi krive govorice, kakor n. pr. da smo mi še vedno voljni Italijanom kaj odstopiti, ako sklenejo mir. Take govorice sicer pospešujejo njihovo delo, toda resnične pa niso. Italija ne cobi nič pač pa se naj pripravi, da še nam kaj odstopi ter plača vojne stroške. Izdaj cam se ne dajejo nagrade, ampak kazni.

Pisma naših slovenskih vojakov so tokrat skoraj popolnoma izostala. Stali so v ognju in tam ni čas za pisanje, ampak za streljanje. Toda gotovo se bodo zopet oglasili. Pozdravljeni!

Velikanske jaške izgube v tretji ofenzivi.

Ob Soči se bliža tretja bitka svojemu koncu Velikanski tretji italijanski naval, ki se je pričel dne 18. oktobra in se je dne 28. oktobra s svezjimi četami ponovil, že obnemaguje. V nedeljo, dne 31. oktobra je še sicer napravil sovražnik sunke z močnimi četami proti severnemu robu Dobrodolske gorske planote, proti več drugim mestom pa samo brezuspešne sunke z manjšimi četami. Toda sovražni napad ni več splošen. Čeprav bi utegnil boj še enkrat vsplamleti, je vendar od italijanske armadne uprave z velikimi besedami napovedana, na glavni bojni črti z najmanj 25 infanterijskimi divizijami, t. j. okrog 500.000 mož in 1500 do 2000 topov poskušena sovražna ofenziva razbita ob nerazrušljivem zidu naših zmagovalih čet. Dobljena je za naše orožje dva tedna trajajoča bitka ob soški bojni črti in naša bojna črta je ostala popolnoma nespremenjena. Isto tako so ostale trdno v oblasti naših junaških braniteljev na Tirolskem in Koroškem vse postojanke, kakor v pričetku vojske. S temi uspehi je naša oborožena sila vnovič

dokazala, kako ničeve so zahteve naše nekdanje zaveznice po našem južno-zahodnem obmejnem ozemlju, ker je menil, da ga bo mogel z upadom v hrbet zavzeti na lahek način.

V bojih v drugi polovici mesca oktobra je izgubil sovražnik najmanj 150.000 mož, torej eno tretjino svoje armade. V prvi in drugi bitki ob Soči je izgubil sovražnik skupaj 200.000 mož, njegove izgube v vseh treh bitkah značajo za vsem 350.000 mož. Vsled ogromnih izgub na moštvu in vojnem gradivu je za bližnji čas izključena vsaka večja sovražna ofenziva.

Ali so Lahi prišli bližje.

Mnogi misljijo, da so Lahi prišli v tretji ofensivi bližje, ker se je v naše kraje tako razločno želelo streljanje topov. Toda to je krivo mnenje. Resnica je ta le: Na goriški in koroški fronti smo obdržali vse svoje postojanke, na Tirolskem tudi, razven na najskrajnejšem koncu izhodno od Gardskega jezera, kjer so Italijani vzeli kraj Kondino ter prodriki kakih 15 km v avstrijsko ozemlje. Toda kraj Kondino so Italijani že imeli enkrat in mi smo jim ga vzeli, kar se lahko ponovi. Iz Tiolskega pa se streljanje ne sliši in ne more slišati. Gromenje prihaja ali iz primorske ali koroške fronte, najbrž iz primorske fronte, odkoder je približno 150 km zračne daljave.

Da se sedaj sliši streljanje, po leti pa se ni slišalo, vzrok tiči bržkone v zračnih razmerah. Sedanji čisti, mrzli zrak je za prenašanje zračnih trgov gotovo ugodnejši kakor poletni. Sicer so partitum tudi poleti slišali posamezne strele n. pr. na Pohorju, na Šeklu pri Gradcu in drugod:

Gorica nepremagljiva.

Francoski listi opozarjajo na malo število ujetnikov, ki so jih Lahi naredili v tretji ofenzivi, in da Lahi niso zaplenili nič topov. To dokazuje, da Lahi niso prišli čez jarke prve črte. Pet mesev Že napoveduje Rim, da bo Gorica padla, a avstrijska črna stoji trajno trdna.

Gorica pot proti Trstu in Dunaju.

Angleški list piše:

Z bojišča ob Soči se je poročalo zadnje dni v svet, da stoji Gorica pred padcem, a Avstriji so preprečili, da se ta vest ni hotela obistiniti. Ono malo ozemlje, katere so Italijani zasedli v Tirolah, nima pravzaprav nobenega vojaškega pomena. Važna bi bila za Italijane le pridobitev ob Soči, posebno pri Gorici, od tam vodi najkrajša pot v Trst in na Dunaj. Če bi Cadorna armada prodrla avstrijski zid ob Soči, bi bilo Italijanom tudi mogoče, z enim krilom svoje armade zadati Avstrijem sunek v bok armade, ki se bori v Srbiji. Pot v Trst in na Dunaj pa je še le načrt daljne — prihodnosti. Italijani hočejo samo najprej Avstrije izkraveti (?!).

Tako pišejo Angleži, zavezniki Italijanov. Slab up je napravil Cadorna svojim zaveznikom s svojimi brezuspešnimi napadi. Italijanom je pot do Trsta in Dunaja močno zaprta.

Italijanski napor zaman.

Crnovnik Jožef Lah, doma od Velike Nedelje nam piše z italijanskega bojišča:

Sovražnik zadnje dni grozno napada z artilerijo. Tudi tu in tam se prikaže plaha infanterija. A vse zaman! Uspehov nimajo nikakih, ampak izgube. Polentar napena vse moči našo fronto predpreti, toda hrabri naš pešpolk št. . . . kakor tudi drugi odbijajo uspešno vse napade. Z bojjo pomočjo gre vse. Vojaki se tudi prav pridno zatekajo k brezmadežni Devici. Pa tudi veselje ne izgine. Prepevajo se pesmi v bojni črti, da je veselje, ter še s tem huje jezimo nezvestega zaveznika. Drugače se nam godi pa vsem dobro. Le kadar je slabo vreme, nam zelo magaja, ker ni peči da bi se posušili ali ogreli. Za zabavo nam služijo domači pošteni listi kakor »Slov. Gospodar«, »Straža«, »Slovenec«, »Domoljub« in drugi, katere z veseljem vsak prebira. Listi grado v bojni črti od moža do moža. Vsak je radoveden kaj je novega doma, ali na drugih bojiščih. Željno pričakujemo tudi tistega poročila, ke se bo reklo »mir je zavladal«, da se bo lahko vsak podal k svojim dragim v ljube domovine. Na veselo svidenje!

Kako je bilo na Krasu.

Z bojišča se piše: Zdi se, da je nehalo tretja bitka ob Soči in na Dobrdolski planoti. Ta bitka se je končala za Italijane kakor vse prejšnje — vsi njih srditi napadi so bili krvavo odbiti in na bojišču so pustili Italijani veliko število mrtvecev in ranjencev, ali so deloma prišli v naše roke. — Sedaj le tu in tam pada kak strel, zato da vemo, da se je vojska.

Mi na Krasu in ob bojni črti smo vedeli že par dni pred bitko, kaj se pripravlja. Laški letalci so nas vsaki dan obiskovali in poizvedovali o naših postojankah, o gibanju našega vojaštva in naših rezervah.

Noč in dan nam je sovražna artilerija pošiljala granate, šrapnele, dinamitne patrone in drugo razstreljivo in nam s tem daž razumeti, kaj smemo pričakovati v par dnevih. Ta laška priprava pa je naše vrste še bolj strnila. Mi smo bili svoje stvari gotovi, kajti poznamo srdito laško napadanje, a poznamo tudi naše pozicije in naše povečini slovanske fante in može, ki liki jastreb na svojo žrtev prete na plen. — Po laškem artilerijskem obstreljevanju kraškega kamenja je prišla na vrsto laška pehotna. Nasi fantje so — kakor navadno — mirovali do zadnjega trenotka. Ko so pa Kalabreži začeli upiti »Eviva Savoia« in »Avanti!« in so pričili skoraj do naših ograj, tedaj je šele naša muzika začela iz vseh kalibrov peti, rjoveti, tuliti in žvižgati. Lahi so padali po taktu našega streljanja. Rjovenje je bilo strahovito, obupno. Klicanje laških ranjencev je bilo grozno. Lahi so obviseli na žični ograji. Eni so pustili tam noge, drugi roke, kos mesa, obleke itd.

A Lahe to naše početje ni niti iznenadilo in Kadorna je hotel se več žrtev italijanskih vojakov. Ukeljal je drug, tretji, četrти napad. Obupno so Lahi »sturmali« in »sturmali«, dokler se niso sami sebe končali. Ko je bilo laskih mrtvih trupel nekaj tisočev, še več pa ranjencev, in ko je Kadorna videl, da so se mu vrste njegovih vojakov zelo skrčile, je ustavljal laško butanje z glavo ob zid in je spet za eno skušnjo in še hujši blamažo bogatejši.

Naši fantje in možje so se spet enkrat pokazali kot najboljši čuvaji svoje svete zemlje proti italijanskemu roparju, ki nam je hotel in nam hoče naso lepo deželo Goriško in podjarmiti. Res je marsikdo tudi od naših padel in prelil svojo kri za ljubljeno domovino in za presvitlega cesarja, a ta nedolžno prelita kri vpije in bo upila po groznom masčevanju nad Italijani. Slovenec preliva svojo kri za svojo domovino, za slovensko zemljo, a izdajalski sovražnik naj ve, da preko slovenskih krajev s krvjo namočene slovenske zemlje ne bo in ne bo mogel. To mu danes slovensko prisegamo. Sto in stotisoč Italijani bodo pokončani, predno se bo kaj takega zgodilo. Slovenci nočemo italijanske usiljosti in njih gospodstva. Mi smo in ostanemo zvesti Avstriji in zvesti sinovi našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I. — Emanuela nočemo! — Roke proč, Italijani, od naše lepe slovenske zemlje. Kaj incete tukaj? Mi nočemo nič vašega, zato pustite tudi vi naše na miru!

Sicer pa oni laški izdajalski vodilni krogi, ki so to za Italijo nesrečno vojsko zakrivili, bodo dali težak odgovor pred lastnim ljudstvom, ki mora sedaj molče pod orožje. Italija ima sama v sebi mnogo nevarnega človeškega materijala, katerega žrtev je bil tudi ranjeni italijanski kralj Umberto. Pazijo naj italijanski vodilni krogi, da se prej ali sledi ne obrne tudi proti njim izprijen italijanski človeški materijal.

Tretja bitka ob Soči in na Dobrdolsko planoto se danes smatra za končano. Lahi niso nič dosegli kakor le to, da so spravili veliko tisočev mladih italijanskih mož in mladeničev v prezgodnjem grob. Mi pa smo ostali tam, kjer smo bili, in nas od tu ne požene ne Kadorna in še tako številna njegova vojska, kajti z nami je Bog in pravica! Laž, izdajalstvo in krivica pa morajo biti kaznovani.

Kako vrli Dalmatinci Italijane love.

Dne 20. t. m. se je na vse zgoda raznesla po Gorici vest, da so naši vrli Dalmatinci ujeli pri Sabetinu okoli 230 Italijanov in da jih popeljejo skezi mesto na varno. Ti pogumneži so se splazili v naše prazne jarke, katere so naši navidezno

zapustili, in se veselili junashkega čina upajoč, da jih bode vremenski prorok Kadorna za to posebno odlikoval. Toda glej! Zaračunali so se. Naši vrli Dalmatinci prično kaj streljati ter planejo na nje kot levi, nakar so se ti z dvignjenimi rokami in klici »aiuto« (pomoč) udali.

Noč na Dobrdolski planoti.

Jakob Zemljči iz Črešnjevca pri Radgoni opisuje boje zadnjih dni na Dobrdolski planoti:

Tiha mirna noč je. Noben strel se ne sliši. Praporščak me pokliče. »Nesite poročilo gospodu majorju, da je tretja četa razvrščena in pripravljena na določenem mestu.« Vstanem ter se podam do g. majorja, in mu sporočim. Odgovor se glasi: »Dobro, recite g. praporščaku, tri četrt na edenajst, znamenje bo žvižg iz moje piščali, se vzdignite ter tesno sklenjeni z nami izvršite napad na postojanko pred vami. Toda tiho, sovražnik ne sme ničesar slišati.« Pridem nazaj k četi in sporočim povelje ter se vležem na svoje mesto. Pol ednajstih zatone mesec za gradom v morje. Črna tema nastopi. V daljavi tam dol si sliši šumenje Soče. Določen trenutek nastopi. Kratek žvižg iz piščali se sliši in povelje naprej. Dolga vrsta temnih postav se postavi po koncu, in bajoneti se zdaj in zdaj malo motno zasvetijo. Naprej sklonjeni, tiho kot mačka se plazeč, smo se jeli pomikati naprej proti postojanki, ki jo je treba sovražniku iztrgati iz rok.

Priplazimo se do gozda. Glasi se povelje, a tiho da komaj slišimo, stoj! Na tla! Tukaj se razširja grozen smrad od nepoznanih mrliečev. Ležimo četrt ure in zopet se glasi povelje, naprej. Nekateri so že zadremali. Tudi moj tovariš na levu noč vstati. Potegnem ga za tornistro. Alo vstan, naprej! Pa se ne gane. Sunem ga s kopitom v ramo pa se mi celi obrne. Kaj pa je. Pogledam mu v obraz, ki pa je črn kot črnilo, samo zobje se mu svetijo. A tako, torej ti razširjaš taksi smrad, spavaj mirno naprej. Bil je junak, ki je na mestu ostal tam, kjer je čakal Lah. Zadel ga je morda šrapnel ali granata, in sedaj mirno spi pri svoji puški. Priplazimo se v gozd. Pa to ni več gozd, ampak par osmojenih debel še štrli kvišku. Jama na jami, prepad za prepadom, ki so jih izkopale granate.

Naenkrat poči strel, eden tovariš tam nekje zastoka, Bog pomagaj. Ranjen je. Vržemo se na tla. Pa nič več, zopet je vse tiho. Mogoče je sovražna straža kaj slišala, pa je ustrelila. Zopet po konci in naprej vedno višje, vsak pridržuje sapo. Priplazimo se iz gozda. Tam se vidi temen obris postojanke, sovražnik še ne sluti ničesar. Naenkrat pretrga tišino glas tropente bataljonskega trobentača. Naskok! In iz sto in sto grl zagrimi tisti grozen klic: »Hura, hura, hura!« Zadržimo se naprej po kamenju in po grabah kot burja. Rakete šinejo v zrak, cela pokrajina je razsvetljena. Sedaj spozna Lah, zakaj se gre. Tišina se spremeni v pravi sodni dan. Puške, strojne puške, topovi, granate, šrapneli, vse se eglasi. Zemlja se trese od granat in šrapnelov, tuljenje, žvižganje in sikanje vse to nas hoče pokončati. A zastonj. Ta tresk in grom pregluši zopetni klic hura. Bajoneti drvijo proti postojanki, že smo v nji. Toda to razočaranje. Vse prazno, samo dva polentarja sta se notri. Menda sta se še le zbudila, da jo nista pobrisala za svojimi.

Bajoneti se zasadijo v njuni telesi, dvignemo jedva kvišku, ter vržemo bežečim polentarjem za pete. Tu imas laški vrag. Postojanka je zopet naša in ž njo puške, strč vo in tornistre, katere so polentarji povrgli, ker je bil naš napad prenaglo izvršen. Počasi se zopet umiri vse, prejšnja tišina nastopi, le tu in tam se še oglasi strel. Soča pa mirno šumi naprej kot bi se nič ne zgodilo, ter poje Lahom smrtno pesem.

Pogled na Trst.

Pri svojem obisku v glavnem stanu je laški kralj peljal tudi ministra neodrešencev Barzilaia na eglejski zvonik, odkjer se vidi Trst. Kralj je baje izvrstno izgledal in na tozadovne častitke je odgovoril, kakor poroča Barzilai v »Giornale d'Italia«: Kako bi se ne počutil dobro pri tem čudovitem igrokazu, ki ga nudijo naše čete. Čuden kralj, ki se veseli, ako je bojišče polno njegovih mrtvih vojakov.

Sovražnega ptiča smo sestrelili.

Tina Jakolič piše dne 14. okt. svojim domaćim v Rače:

Pred par dnevi so tu pri nas italijanskega ptiča s topovskim strelom sestrelili. Zrakoplov je pršel gledat na našo stran, kaj naši delajo. Pa poprej je še vrgel bombo na nas. Padla je med kamenje; zadelo ni nobenega. Tu od nas prav lepo vidimo na morje. Ah ljubi moji, ko bi Vi to vedeli, kako je tukajšnji svet lep.

Perila mi ni treba pošiljati, imamo ga zmiraj dosti. Tudi kruha Vam ni treba pošlati, ker ga imamo dosti in prav dobrega. Cigarette kad'm in pušim tako kakor kak turški paša in mislim nazaj na zlate čase in najbolj na Vas preljube domače. Slovenski fantje mi smo mi, po naših žilcah teče kri za našo domovino!

Ustavljen železniški promet v gorenji Italiji.

Iz Milana javlja, da je v gornji Italiji ustavljen železniški promet skozi 8 dni, ker vse proge uporabljajo za vlake, ki vozijo ranjence s soške fronte.

Ranjenci v Italiji.

Za ranjencev in za hitro nastanjenje po bolnišnicah, je v Italiji jako slabo preskrbljeno. Saniteta ni kos svoji nalogi. Velik odstotek ranjencev do spe mrtvih že v bližnja mesta. V Milianu, Veroni, v Benetkah in Turinu ni več prostora za ranjence, tako da jih je treba posiljati celo v Sicilijo, in sicer v velikem številu.

Laški Rudeči križ.

Na Beneškem so zaprli 60 prostovoljev Rdečega križa, ker so kradli ranjencev. Našli so pri njih velike dragocenosti. Pri petih prostovoljcih so našli v žepih še prste oropanih mrljev. Na prstih so še tičali prstani, ker jih niso mogli v naglici potegniti z njih.

Ujetnikom na Laškem se slabo godi.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Na Dunaj je došlo pismo nekega ujetega avstrijskega častnika, ki izvaja: »Nam se tu ne godi dobro. V Steinu (nižjeavstrijski kaznilnici) se jim godi bolje kakor nam. Mrzlo je, zelo zmrzujemo in ne dobimo drva, da bi napravili ogenj. Jemo in stanujemo zelo slabo in ne postopajo tako z nami kakor se mora postopati s častniki.«

Nočni pohod po skalnatih gorah.

Naš priatelj nam piše z italijanskega bojišča dne 25. oktobra:

Zmračila se je. Na majhni delini stojimo pripravljeni na nočni pohod. Podnevi je pot nevarna, ker bi nas lahko sevražnik opazil in potem bi bili pozdravljeni od šrapnelov. Četovodja nas opominí, da bo treba celo noč hoditi, predno pridemo do naših postojank. Odkorakamo. Kmalu začemo hoditi navkreber. Gestja tem, da ne vidimo drug družega. Kaditi nam je strogo prepovedano. Korakamo drug za drugim, kajti steza je ozka. Sprejed gre kažipot-Bešnjak, ki dobro zna za vsako pešpot za njim cela kompanija, držeč se drug druga zega za sukno. Počasi se pomikamo naprej, liki verige. Potrebno se je držati za sukne, kajti vsled teme se ne vidi tovariš pred menom, ki je samo en korak oddaljen. Če bi se živa veriga pretrgala, moramo takoj nopraviti »alarm«, kajti zadnji keneč se potem takem lahko zgubi, ker nima kažipa. Nekaj časa gre po sreči. Naenkrat pa se spodrsne enemu vojaku, pade, spusti suknje pred njim idočega tovariša in konec verige ostane vzadi. »Zvezna pretrgana«, kriči na vso grlo četovodja, toda zastonj, prvi se izginili. Nekaj časa še tako plazimo naprej. Ostanemo več kot eno uro tukaj. Ke je dobil prvi konec počitek, vpraša častnik, so li vsi tukaj, ko izve da ne, pošle kažipote nazaj in tako pridemo zopet srečno vsi skupaj. Ta pohod je eden izmed najtežavnjejših, ki sem jih napravil, kar sem vojak. Kmalu pridemo do najstrmejše pečine,

kjer se mora posamezni vojak približno 20 metrov visoko vlec po vrvi navzgor. Kdo bi mislil, da je to mogoče, toda iz ljubezni do domovine, se da vse prestoti. Proti jutru pridemo na vrh gore, kjer smo pozdravili večni streg. In tukaj je naše novo bivališče.

Franc Bečan.

V naši koči.

Nahajamo se v malem gozdčku, sredi gorovja! Koča naša je prav umetno in varno narejena, kar se je pokazalo pretekle dni. Zapazili so nas nameč polentari, in takoj se je začelo pravo peklenško pokanje oko nas. Pa zadeti znajo slabo! Deset metrov okoli nas, je bilo vse razkopano od 30-5 cm. topov! Ob vsaki eksploziji se je usipala cela toča kamenja na naše strehe, ki pa nam ni druge škode napravila, kot vrata malo poškodovala.

Mi pa smo se v kljub temu prav izvrstno zavabili. Ko smo se naveličali igre, smo si zapeli krepko domačo pesem: »Slovenski fantje, saj smo mi!«

Mnogo izkrenih pozdravov posiljamo, domaćim, in vsem čitateljem »Slovenskega Gospodarja«, katerega tudi mi vsakokrat težko pričakujemo in s pozornostjo čitamo na bojišču.

Kadet Franc Kocmut od Sv. Jurja ob Ščavnici; četovodja Peter Petrič iz Bukovec pri Ptiju; Ivan Klinc iz Novcerkve pri Celju; Anton Letonja iz Kicarja pri Ptiju in Franc Wertl iz Ljubljane.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Sedaj Bolgari bolj počasi napredujejo, tudi na jugu. Njih uradna poročila pravijo, da je položaj na južnem bojišču nespremenljiv. Gotovo so morali Bolgari na jugu nanovo razvrstiti svoje čete, da si zavarujejo hrbet proti francosko-angleškim četam, ki so se izkrcale in se še vedno nanovo izkrcavajo v Solunu. Ali bodo te čete mogle preprečiti usodo srbske armade, je veliko vprašanje. Po splošni sodbi to ne bo šlo.

Rusi še dosedaj niso napovedali Bolgarom vojske in še tudi niso posegli v vojno drugače kakor z obstrelevanjem Varne z morske plati. Po našem mnenju je to znamenje velikih ran, ki jih je ruska armada zadobila na Poljskem. Rusi niso zmožni postaviti nove armade z novimi častniki, z novo municijo in novimi velikimi topovi. Rusija je vojaško hudo oslabljena.

Na severu, kjer vodi general Bojadjev bolgarske čete, so zavzeli Bolgari Pirot ter se tudi od izhodne strani približujejo glavni srbski trdnjavni Niš. Tudi od severa, od Knjaževca prihajajo bolgarske čete vedno bližje Nišu.

Na Donavi je stik med nami in Bolgarijo dosegel, odkar so se naše in bolgarske čete v ozemlju ob Danavi, severno od Negotina združile in pregnale Srbe. Naše ladje že vozijo na Bočarsko. To je velikega pomena. Bolgarija ima veliko žita, fižola, riža in živine na prodaj. Ako bo naša vlada hotela, bo lahko vsega kupila. Potom Bolgarije pa smo dobili tudi zvezo s Turčijo, kar je velikega gospodarskega in vojaškega pomena. Nemčija bo gotovo poslala Turkom topov in streliva, da lahko nastopi proti Angležem v Egiptu. Tudi vojake za vojsko na Kavkazu proti Rusom bo jim Nemčija oborožila. Iz Turčije pa bomo dobili za vojaštvo bombaža, bakra, salpetra in druge rude. Samo gumija za naše avtomobile še manjka, toda gumi se da vsaj za tovorne automobile nadomestiti tudi z železom.

Pirot po krvavem boju zavzet.

Iz Sofije se dne 28. oktobra poroča:

Po dolgem krvavem boju so bolgarske čete zavzeli Pirot in so danes slovesno vkorakale v mesto.

Bolgari osvobodili avstrijske ujetnike.

Pri svojem prodiranju v Macedoniji, so bolgarske čete, v mnogih krajih osvobodile avstrijske vojne ujetnike, katerih niso mogli Srbi pravočasno spraviti naprej. Osvebejeni Avstriji so že na potu v Sofijo.

Grčija in Rumunija.

Grčija si je z Bolgarijo dobra. Najboljši dokaz za to je, da je Grčija svoje vojaštvo odpoklicala z bolgarske meje. Toda Grčija si je tudi s četverosporazumom dobra, in nič ni storila, da bi zabranila nadaljno izkrcavanje čet v Solunu. Le toliko skribi, da se ji preveč ne ugnezdi v Solunu, za to ima tudi svojega vojaštva v Solunu vse polno. Zatrjuje se, da bo Bolgarija v zahvalo za prijateljsko razmerje prepustila Grčiji od Nove Srbije Bitolj ter ji zaradi Albanije ne bo delala nobenih težav.

Grčija želi Albanijo in nihče, razven Italije in Srbije, ji ni v tem nasproten. Zato pa bo nastal zelo zanimiv položaj, ako bo morala srbska armada na albanska tla. Italija bo nemirna, še bolj pa Grška. Grška zna uporabiti to priložnost, da vkoraka v Albanijo in jo zasede. Saj zbira ob meji že svoje čete. Grški oficirji pa s komitaši že v Albaniji delajo nemire proti — Srbom in Italijanom.

Težko je verjeti, da bi Grčija proti nam ali proti Bolgarom posegla vmes. Prej zna delati težave četverosporazumu zaradi njegovih čet v Solunu. Toda za to še je čas, ko je srbska armada polnoma premagana.

Rumunija je za nas še vedno bolj negotova kakor Grčija. Toda vojske proti nam skoro gotovo ne bo začela; kajti potem bi uporabila gotovo boljši trenotek kakor je sedanji. Glede žita in drugih potrebščin pa nam Rumunija še nadalje dela večlike težave. Je pač resnica, česar ne smemo pozabiti, da je skoro vsa javnost v Rumuniji proti nam.

Avtstrijsko-srbsko bojišče.

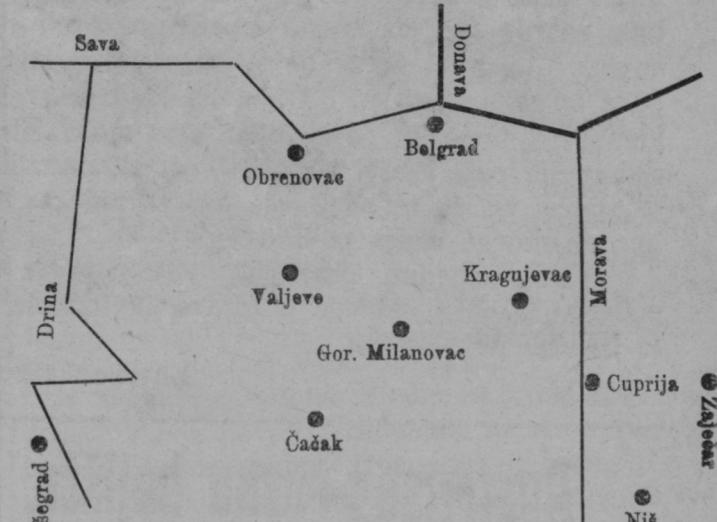
Kaj bo s Srbijo?

Vsakdo sedaj hoče vedeti, kaj bo s Srbijo, ali bo izbrisana iz zemljevida, kako bo razdeljena in kako bo s Črnogorou.

Spološno mnenje je, da bo Srbija razdeljena med Avstrijo, Bolgarijo in Grčijo. Spološno mnenje je tudi, da bo Črnagora istotako morala izginiti, ker bi bila sicer središče in zatočišče srbske iredente. Z deželami izginita seveda tudi obedve vladarski rodovini. Črnogoro bi dobila Avstrija, ki bi postala sosedna Grške v Albaniji.

Drugi zopet mislijo, da se bo sicer večina Srbije razdelila med Avstrijo, Bolgarijo in Grčijo, a da bo nekaj Srbije ostalo, ki bo združena s Črnogorou v eno državo. V tej novi državi bi vladala rodovina, na katero bi se Avstrija in Nemčija lahko brezpogojno zanesli. Imenuje se ime vojvode meklenburškega, ki je tudi v sorodstvu z rusko carsko hišo, iz česar se izvaja upanje, da bi Rusija ne nasprotovala posebno hudo.

Toda, in to povdarnamo, to so le ugibanja. Kako se v naših odločilnih krogih v resnici misli e usodi Srbije, to bomo uradno in zanesljivo še le izvedeli pri mirovnih pogajanjih.

Gornji Milanovac naš.

Čete generala pl. Kövesa, ki so prodirale južne od Valjeva, so dne 31. oktobra zavzeli mesto Gornji Milanovac, ki leži zahodno od Kragujevca.

Srbi izročili Kragujevac.

Po zavzetju Gornjega Milanovca in vsled ne prestanega prodiranja naše armade ob Moravi, Srbi ni bilo več mogoče džizati svoje trdnjave

Kragujevac, ki leži v ravni črti izhodno od Gorjega Milanovca. Dne 1. novembra predpoldne so naše čete vkorakale v Kragujevac in razobesile na trdnjavskih utrdbah avstrijsko zastavo.

O predaji Kragujevca se še poroča dne 1. nov.: Danes (1. nov.) zjutraj je odposlanstvo mestnih uradov iz Kragujevca prineslo poklonilno pismo ter izročilo mesto. Istočasno je poročnik našega pešpolka št. 70 udrl v mesto in razvil na orožarni in vojašnicah avstro-ogrsko zastavo. Pričakovalo se je, da bodo mesto izročili, ker so se že včeraj slišale razstrelbe utrdb, in so letalci poročali, da so čete odšle za srbsko fronto. Izguba Kragujevca je pač najboljši dokaz, da začne srbska moč razpadati.

Čačak zaseden.

Naše čete, ki so prodirele preko Gornjega Milanovca, so dne 2. novembra zasedle mesto Čačak ob srbski Moravi. Čačak šteje skoraj 6000 prebivalcev. V Čačaku so bili slovenski ujetniki, n. pr. rani dr. Serne, dr. Juhart in drugi.

Ob črnogorski meji.

Napram Črnogorcem naša armada ves čas vojnega stanja ni nastopala napadalno, ampak je sarsko odbijala sovražne napade. Črnogorci torej niso bili pripravljeni na avstrijske napade. Zadnje dni so namreč naše čete z nepričakovanimi napaki odvezle ob črnogorski-hercegovinski meji v bližini mesta Avtovac dve važni gorski višini Troglav in Orlovac. Ti dve pridobitvi ste tem vežnejši, ker obvladujete višini daljno ozemlje na črnogorski strani.

Črnogorci so južno od Višegrada zbrali večino svojih razpoložljivih čet, da tako nekoliko razbremenijo zahodno srbsko krilo.

Boj za Lovčen.

Iz boke Kotorske nam poroča Jožef Klemenčič od trdnjavskega topničarskega oddelka v Trosti v Dalmaciji:

Črnogorci so si izprosili spet od nekod par tucatov nekih rjavih starih granat, katere so res malovredne, ker jih le malo eksplodira.

V nedeljo, dne 24. oktobra ravno ob pol dvanajstih ko smo bili pri kosi, in si polnili želodce s svinjsko pečenko, obiram ravno malo kost, in kar naenkrat se pojavi v zraku neko šumenje in trešči ne daleč od nas, da mi kar kost pade iz rok na tla. O ti nepridiprav, si mislim, in hitro pobrem kost in tudi svoje spravim na varno; Joško le hajd pod streho, kjer si varen pred ekrasitom, jaši tebe ščuk črnogorska pešast, še pri tako dobrem kosišu nas ne pusti pri miru.

Tako smo sprejeli spet precej železja iz Lovčena po zraku, čedalje bolj goste granate so začele padati okoli naše trdnjave, a le ena je zadela in še ta se ni razletela. Seveda je tudi naša sosednja trdnjava Gorazda korajno odgovarjala na Lovčen. Tej kanonadi je storila že okoli tretje ure gostoma megla konec, katera se je vlegla čez Lovčen, in nam zadržala cilj, da nismo mogli opazovati naših strelov. Črnogorci se že devet kilometrov svoje topove odvleklki nazaj in od tam streljajo zelo slab, ker se na prejšnjih postojankah niso mogli edržati, ker so jih naši topovi že nekaj v zrak poslali. Sedaj lahko že na sanchi svoje topove prevaža, ker ima že mnogo mega po Lovčenu.

Vsem cenjenim čitateljem »Slovenskega Gospodarja« izročam iskrene pozdrave, in tudi na Malo Nedeljo ne pozabim.

Kovač Jožek.

Austrijsko-rusko bojišče.

Že večkrat smo rekli, da smo ob ruski fronti zakopani. Posamezni boji ob Stepic in Strypi torej nimajo nobenega večjega pomena.

Novi vpoklici v Rusiji.

Na carjev ukaz so sedaj vpoklicani pod orožje vsi 43 do 47 let stari Rusi, ki so bili do sedaj oprločeni od vojaške službe. Petrograjski list »Rieč« piše, da morajo v Rusiji opravljati dela za vojaško upravo tudi vsi ujetniki, ki se nahajajo v preiskovalnih zaporih, kar desedaj ni bilo običajno v nekaterih drugih državah.

Kako je v Rusiji.

Iz Petragrada poročajo, da je Rusija sedaj podobna velikanskemu vojnemu taborišču. Vlada je zasegla vse tovarne in večje delavnice, da izdelujejo municijo in drugo vojno gradivo. Skoro vse železnice so podrejene vojaškim oblastim, tudi železniški uslužbenci stoje pod vojaškim zakonom. Vse mehanike so poklicali s fronte, da izdelujejo municijo.

Iz Odese poročajo o velikih draginjskih izgreidih v zadnjih 14. dneh. Prišlo je do spopadov s policijo. Izgredov so se udeležili tudi vojaki, ki so se vrnili iz vojne.

Kavkaški podkralj, veliki knez Nikolaj Nikolajevič, je odredil nasilni izgon vseh Židov iz Kavkazije tekom 14. dni.

Austro-francosko bojišče.

Francosko-angleško napadanje je popolnoma prenehalo. Sedaj se vršijo le manjši spopadi. Na obeh straneh so močno zakopani. Da zadnja ofenziva ni uspela, je v Franciji strašno pobile ljudi. Sedaj že misijo na splošne vpoklice, kar je za vsako državo zadnje sredstvo.

Slošni vpoklici v Franciji.

Iz Geneve se poroča: V Franciji nameravajo vpoklicati pod orožje slično kakor leta 1870 vse moške osebe sposobne za orožje. Od vojaške službe ne bo nihče oproščen. Vsi predsedniki vladnih okrožij so bili poklicani v Pariz na tozadevna posvetovanja.

Novo ministrstvo v Franciji.

Najprej je odstopil zunanjji minister Delkase, ker ni odobraval pošiljanja francoskih čet v Solun. Za njim je šlo celo ministrstvo in sedaj je prevzel ministrstvo Briand. Bil je že večkrat minister ter si je izbral za svoje tovariše sedaj same bivše ministre, in sicer, kar je značilno, iz vseh strank. Zakaj iz vseh strank? Dvojno mnenje je o tem, seveda si obojno nasprotuje. Nekateri pravijo, da bo Briand vojno za vsako ceno nadaljeval in pri tem se hoče opirati na vse stranke. Drugi pravijo, da je Briand korajzen človek in da bo začel delovati počasi in previdno za mir. Pri tem potrebuje podporo od vseh strank. Ktero mnenje je rešično, bomo videli.

Razne novice.

Duhovniške vesti. Cesar je imenoval č. g. Rudolfa Janežič, spirituala mariborskoga bogoslovja, za lavantinskega kanonika.

Vojna procesija. V nedeljo, dne 31. oktobra popoldne so se zbrali verniki mariborskega mesta v stolnico, kjer so imeli prevzeti nadstir popoldansko pobožnost, litanijske Srca Jezusovega in slovesni blagoslov. Potem se je pričela druga vojna procesija. Pomikala se je od stolnice, skoz Stolno ulico na glavni trg, odtod skoz Viktringhoffovo ulico proti Marijini baziliki. Udeležba je bila takoj velika, da so verniki — cenili smo jih na 4000 — napolnili popolnoma prostorno bazilikato. Tu so zopet prevzeti knezoškof molili litanijske Matere božje ter podelili dvakrat blagoslov z Najsvetejšim. Potem pa so z ozirom na rek sv. Pavla do Hebrejcev: »Bratje, prosim vas, sprejmite besedo tolažbe« podali v genljivem govoru petero vetrov tolažbe v tem hudem vojnem času: sveto vero, pravčnost našega boja, varstvo Kraljice sv. Rožnega venca, pripršnjo vseh svetnikov in skrb, ki jo ima sveta Cerkev za verne duše sploh in zdaj zlasti za duše padlih vojakov. Ravno v tem bojnem letu so duhovniki prvkrat smeli na verno duš dan služiti tri svete maše. — Prevzv. nadstir so vernike tudi povabili, naj po vzgledu Izraelcev ob času Mozesovem radi darujejo, kar premorejo, za domovino in za njeno pravčno stvar, in naj v tem zmislu tudi po svojih močeh podpisujejo tretje vojno posojilo. — Z velikim zanimanjem so sledili poslušalcii tolažnim in prepričevalnim besedam priljubljenega govornika. Cela cerkev je na to zapela avstrijsko himno, ki je sklenila večastne cerkvene in demeljubne svečanosti.

Vernik duš dan na mariborskem pokopališču. Posebno slovesno se je letos slavil dan Vernih duš na mariborskem mestnem in vojaškem pokopališču na Pobrežju. Na grobove umrlih vojakov so položili krasne vence polkovnik Holik v imenu častnikov in vojaščev z ginaljivim nagovorom, nadalje župan mesta Maribora istotako z nagovorom ter gojene tukajšnje vojaške višje realke. Urbanek, tudi z nagovorom ter več drugih. Popoldne so pa romale velikanske množine ljudstva na pokopališče. Grobovi padlih junakov so bili krasno ovesčani in razsvetljeni. Cecilijanski pevski zbor je predvajal dve zelo lepi pesmi, izmed katerih je bila druga točka krasna skladba tukajšnjega profesorja g. E. Berana. Gospod Umek vojaški kurat, je imel lep nagovor o snovi: Kaj nam govorijo danes vojaški grobovi. Za celo slovesnost ali je pridobil posebne zasluge g. učitelj in četovodja Žagar, kogega neumorni trud je postavil tako lepe nagrobne spomenike padlim junakom.

Vojni kurat č. g. Alejzij Čižek, župnik v Slovenj Gradcu, je odlikovan z duhovniškim zaslужnim križcem II. razreda na belo - rudečem traku.

Cesar obdaril slovenskega očeta, ki ima 7 sinov v vojni in je zato dobil od cesarja kot odlikovanje srebrno uro z iniciali in 500 kron v denarju.

Vojno posojilo. Dne 6. nov. poteko reč za podpisovanje tretjega vojnega posojila. Opekarjamo, da se lahko podpiše tudi samo za 100 in 200 K. Čeprav smo Slovenci ubegi, vendar storimo po svojih močeh, kar država pričakuje od nas. Na Češkem se je v Pragi ustavil poseben odbor, ki agitira med Čehi za podpisovanje vojnega posojila. Vsi narodi tekmujejo, da pokažejo pri tem vojnem posojilu svoje resnično domoljublje, ki pa je obenem tudi čin dobrtega gospodarstva, ker nudi to posojilo nenavadne denarne udobnosti. Slovenci, udeležimo se po svojih močeh tretjega vojnega posojila.

Za dijaško kuhišnjo v Mariboru se darovali: Dr. Radoslav Pipš, odvetnik, 100 kron, Anto Trinkaus, kapelan, 8 kron, Okrajna hranilnica v Slovenjgradcu, 70 kron, Fran Ramppre, kapelan, 50 kron, dr. Anton Medved, profesor, (mesto večna na grob † Štefka Siegnar) 10 kron.

Novi vpoklici črnejščakov. Domobrantsko ministerstvo razglaša, da so poklicani pod orožje na 16. novembra t. l. tisti črnejščakovi, ki so bili pri ponovnem prebiranju spoznani za orožje sposobni in sicer letniki 1873 do vstevšega letnika 1877, nadalje letniki 1891, 1895 in 1896, črnejščakovi, ki bodo pri prebiranju do 16. novembra 1915 spoznani za sposobne ter letniki 1875, 1876, 1877, 1891 in 1895, če že niso pod erožjem, ali pa, če so bili odpusčni na določeno ali nedoločeno dobo.

Odkovan je bil s srebrno kolajno I. razreda praporščak Josip Ilc, ki leži ranjen v vojaški bolnišnici v Chrudinu na Češkem.

Grobovi naših junakov. Dunajski vojno pomožni urad nam je poslal poziv, v katerem pravi, da je vojno prevozne vedrste štv. I. v Krakovu v svojem delkrogu, t. j. enemlje avstrijsko-ruskega bojišča, pripravljeno skrbeti, da se grobovi naših junakov ne bodo zapustili, ampak da se jih bo krasilo in vzdrževalo. Ker se grobovi zelo raztreseni po njivah, gozdovih in sploh povsed, kjer se je vrnil boj, so je bilo, da grebevi in spominski križi razpadejo. C. in kr. Vojne prevozne vedrste štv. I. (Feldtransportkriegsamt) v Krakovu prejema darove za vzdrževanje grobov.

Invalidov se vedno več oglaša. Za štajerske vojake, ki so pohabljeni vsled na bojišču pridobljenih ran, so se uredile v deželi zares prav blagodejne in nad vse koristne uprave. Do sedaj je v deželi le devet živečih vojakov, ki so popolnoma slepi. Ti so oskrbljeni v Gradcu v zavodu za slepce in se učijo primernega dela. Umetnik udov je dobio v deželi do sedaj okrog 200 štajerskih vojakov. Kuratorij oskrbuje tudi za te siromake, da se učijo raznega posla, kakor je za vsakega primerno. Ta kuratorij oskrbuje tudi ječiščne vojake, katerih je do sedaj že skoro do 2000 Štajerjev v raznih zavodih. Invalidi, ki se niso popolnoma ozdravili in so že doma, se naj obrnejo na dež. edbarnika dr. Verstovška.

Preskrbevalne podpore za družine invalidov. Domobrantsko ministrstvo je sporazumno z finančnim in vojnim ministrstvom uredilo, da se podpore za družine invalidnih vojakov tudi tedaj naprej izplačujejo, če dobi invalid svojo invalidno podporo. Odredba je bila izdana dne 28. sept.

* **Teplo perilo in obrambna sredstva zoper maraz za vojaštvo.** Štajerske namestništvo nam naznana, da se ene letos toplo perilo in obrambna sredstva zoper maraz za vojaštvo na bojišču poslati edinstvo na »urad za zimski oskrbe« pri cesarski namestniji v Gradcu, Bürgergasse št. 2., I. nadstropje. Pošiljanje teplih predmetov po zimskih na posamezne vojske na bojišča je višje vojaške

stapno poveljstvo prepovedalo, ker so nekateri vojaki bili e takimi predmeti preobloženi, drugi pa zopet niso nič dobili.

Vlaganje prošnje za oprostitev ed vojaške službe. Vojno ministrstvo je odredilo, da se morajo vlagati od sedaj naprej vse prošnje za oprostitev od vojaške službe oseb poklicanih pod orožje, ki so po poklicu poljedelci, ali ki pripadajo gospodarskemu stanu ter rokodelcev, ki so važni za km-tijstvo, brez izjeme na dotedno trajno političesko oblast. Okrajna politična oblast preiskuje istinost v prošnji navedenih razlogov ter pošilja vse to zadevne prošnje za oprostitev od vojaške službe pristojnemu vojaštemu poveljstvu. Ta določba velja samo za osebe, ki pripadajo k moštvu in ki prosijo za oprostitev od vojaške službe samo za dobo do 3 mesecov. Na poljedelski ministerstvo se pa morajo vlagati prošnje za oprostitev od vojaške službe za daljo dobo kakor za 3 meseca ter prošnje gažistov in aspirantov.

Prošnje za oprostitev ed vojaške službe se morajo kolekovati. Kakor poroča pravski »D. Agrarblatt«, prošnje za oprostitev od vojaške ali črnovojniške službe niso koleka proste. Te prošnje so podvržene kolekovanju in sicer po postavi z dne 13. decembra 1862. Vsaka posamezna pola se mora kolekovati s kolkom za 1 K priloge pa s kolkom po 30 vinjarjev.

»**Pasta Bosna,** sredstvo proti peronospori, se ne dobi več, ker tovarna nima bakra. Dobili smo opis tega sredstva, ki ga priobčimo, ko bo tovarna zopet razpolagala s tvarino.

Bakrena galica. Zveza gospodarskih zadrug v Gradcu ima zasiguranih več vagonov bakrene galice. Okrajni zastopi so naročili te dni občinam, da zberejo sezname vinogradnikov, ki rabijo galico. Cena bo 3 K 30 v 1 kg. Vinogradniki, oglašate se pri svojih občinah in zahtevajte, da se vzame vaše naročilo na znanje.

Rekviriranje žita. V nekaterih občinah mariborskega okraja se je zadnji čas odredilo rekviriranje žita: koruze, pšenice, rži, ječmena, ovsa, fižola itd. Ljudje so zelo razburjeni, ker bi na te pozive morali nekateri skoro več oddati kot imajo, oziroma rabijo za svoje potrebe in za seme. Naše uredništvo je povprašalo na merodajnem mestu, kaj je s to zadevo. Dobili smo sledeči, popolnoma zanesljiv odgovor: Mariborsko okrajno glavarstvo (in menda tudi druga na Spodnjem Štajerskem) še dosedaj ni odredilo v neberi ekčini rekviriranja kake vrste žita. Vse, kar se je dosedaj v tem oziru za novo žito odredilo, so samo odredbe pooblščencev vojno-žitno prometnega zavoda, kateri pa do rekviriranja nimajo pravice, ampak samo do prestovoljnega nakupovanja. Kadar bo politična oblast določila rekviriranje, se bo to po občinah javno razglasilo. Če župni uradi se naprošajo, da pojasnijo ljudstvu to važno zadevo. — Omenjamо še tudi, da se nam je na uradnem mestu zatrdilo, da se sme koruza prosto pokladati tudi živini.

Oves za seme in konje. Kakor znano, se mora odyšni oves oddati vojno žitno prometnemu zavodu in sicer do 10. novembra. Oves za seme in za pokladanje konjem se sme doma shraniti, kakor se bo poročalo občinam. Za seme se računi, kakor smo izvedeli iz verodostojnega vira za 1 ha 250 kg ako se seje z roko, če se pa seje s sejalnim strojem, pa 150 kg. Ker pri nas sejejo večinoma z roko, se torej sme računati za en oral 6 do 7 mernikov semena. Za 1 konja se računa na dan 1 kg ovsu. Ako torej imas dva konja, si smeš shraniti razun semena še okrog 700 kg ovsu za konje.

Ovseni kruh. Kakor izvemo, dovoljujejo politične oblasti za kraje, kjer pečejo kruh iz ovsene moke, da se sme oves v te svrhe zamleti. Občine ali pa posamezniki se morajo v tem oziru obrniti s posebno ulego na ekrajno glavarstvo, ki potem naroči pristojnim mlinarjem, da morajo prevzeti oves za mlečno.

Oddaja nove koruze v storžu. C. kr. ekrajno glavarstvo v Mariboru razglaša: Ker so zaloge stare koruze (turšice) tako male, nova koruza pa se pred spremščajo ne da dobro rabiti, so napravili nekateri velemilini sušilnice, da tako omogočijo predčasno zmletje koruze. Ne priporoča pa se odpošiljati osmukano, to je od storža odločeno novo koruzo v vrečah, ker se mokrotina koruza tako hitro spridi. Vojnoprometni zavod za žito je torej odredil nakup nove koruze na storžu, kar dokaj zmanšuje nevarnost izprijenja med prezozom in vložbo. S tem se doseže dvojna korist, in sicer je pridelovalcu mogoče blago poprej in brez izgube teže, ki znaša pri osmukani nevi keruži do 15% in pri koruzi na storžu do 25% (odstotek), predati, in z druge strani se

zamore sprevabilstvo poprej preskrbeti s koruzno moko. Cena osmukani novi korazi se je zasedaj določila na 26 K in novi koruzi na storžu na 18 K za 100 kilogramov od skladišča vojnoprometnega zavoda za žito ali železniške postaje. Zadnja cena je zategadelj nekoliko nižja, ker se storž naravnost tudi sotehta in plačuje. Da se vse te koristi pravčasno izkoristijo, je treba kolikor le mogoče hitro dovajati koruzo na storž, zategadelj se posestniki pozivljajo, da oddajo razpoložne (odvisne) zaloge komisjonarjem vojnoprometnega zavoda za žito in sicer do nove odredbe zbiralnemu skladišču vojnoprometnega zavoda za žito v Mariboru, Tegetthoffova cesta štev. 70.

Fizel in koruza. Glede rekviriranja ali nakupovanja fizola in koruze po komisijonarjih vojno-žitno prometnega zavoda smo iz zanesljivega vira izvedeli sledeče: Nekateri komisionarji nameravajo zahtevati fizol le pri tistih posestnikih, ki imajo več kot 100 kg fizola. Posebno pa se bo oziralo tudi na tiste, ki nimajo drugega žita. Koruza se bo tudi morala v kratkem oddati in sicer ali zlúščena in posušena za 26 K 100 kg, ali pa v strokih (nezluščena) 18 K. Cena za koruzo pa se ni popolnoma trdno določena, ampak se bo še najbrž zvišala. Glede ječmena zastopajo nekateri komisionarji stališče, da se tistim posestnikom in drugim slojem, ki imajo le majhne množine ječmena in sploh nimajo drugega zrnja za kruh, pusti ječmen za mlečev.

Rekvizicija fižola. Kranjski deželni odbor je brzjavno prosil ministrstvo, da se naj vsaj najmanjšim posestnikom pusti fižol, ki so ga pridevali, za lastno potrebo. Dne 27. oktobra je dobil deželni glavar dr. Šusteršič obvestilo, da je ministrstvo notranjih zadev ukazalo, da tistim pridevalcem, ki fižola ali drugih stročnic nimajo več kot ga rabijo za lastno potrebo, nič ne odvzame. Še le ko se bo izvršilo ugotovitev zalog, se bodo to zadevno izdale morebitne nadaljnje odredbe. Komisionarji in nakupovalne podružnice vojno-žitnega zavoda so vsled ministrskega ukaza dobila potrebna navodila.

Nebdelana zemljišča. Dne 21. oktobra je izšla ministrska odredba, ki določa, da se cesarska odredba z dne 10. oktobra 1914, po kateri se morajo neobdelana zemljišča do določenega roka gotovo obdelati, podaljša za 1. 1916. Cesarska naredba določa, da mora občina ali žetvena komisija epozoriti posestnike, da morajo vso zemljo, ki je določena za njive, vsaj do 15. aprila pripraviti za posete ali pa će jim radi nastalih razmer (popoljanje delavskih moči, živine itd.) te ni mogoče, pri politični oblasti zaprositi za podaljšanje tega roka. Ako se določeni rok ne drži, ima občina, oziroma žetvena komisija pravico določeno neobdelano zemljo oddati kaki tretji osebi, da jo obdelava. Ta tretja oseba sme določeno zemljo do 15. oktobra nemoteno uporabljati. Pridelek je popolna lastnina tistega, ki je zemljo obdelal.

Krompir in jajca za Maribor. Ker se je zadnji čas izvažalo velike množine krompirja in jajc iz mariborskega okrajnega glavarstva, je mesto Maribor prislo v strah, da zmanjka teh dveh živil za njegovo prebivalstvo. Cesarsko namestništvo je torej na prošnjo mesta Maribor odredilo, da se izvažanje krompirja in jajc iz okraja ustavi. Mesto Maribor rabi okrog 30.000 kg krompirja. Da se more čimprej ta količina dobiti, se bodo pozvali najprvo večji lastniki krompirja, predvsem iz občin na Dravskem polju, da prodajo svoj odvisni krompir mestu Maribor. Kdo na uradni poziv svojega odvisnega krompirja ne bo hotel prodati, se mu bo isti siloma odvzel in bo dobil zarjajo nižjo ceno, kot za prostovoljno oddani krompir. Cene bodo sledeče: za velike množine, t. j. od 1000 kg naprej 11 K 100 kg, pod 1000 kg pa do 13 K. Ko bo mesto Maribor imelo onih 30.000 kg krompirja zagotovljenih se bo ta odredba zopet preklicala. V okraju samem pa je promet s krompirjem popolnoma prost in se sme za lastne potrebe nakupovati oziroma prodajati kakor poprej. Omenjamо, da se krompirja, ki ga kdo rabi za seme in za lastne potrebe svojega gospodarstva, ne sme odvzeti. Za jajca veljajo skoro enaka določila. Pri zasegi jajc pridejo v prvi vrsti v poštov zaloge, ki jih imajo trgovci. Cena je določena zasedaj 12 v za komad. Izven okraja se torej odslej jajca nikdar ne smejo izvažati. Ako bi kdo pri rekviriranju nepravilno postopal, naj se nam takoj javi, da poskrbimo za odpomeč.

Občinski lov na Dryanji. Dne 11. novembra 1915. ob 11-tih dopoldne v občinski pisarni pri Sv. Lanartu v Slov. gor. se vrši javna dražba občinskega lova Dryanje za čas do 30. junija 1916.

* **Odkod prihaja beseda „kmet“?** Odkod izvira beseda kmet so si različni učeni jezikoslovec že prav veliko belili svoje glave in imajo različna domnevanja, ki jih različni jezikosloveci z veliko vremenu zagovarjajo. Zadeva še pikakor ni končno dognana in ima morda še največ za-se razloga tistih jezikoslovcev, ki trdijo, da izvira beseda kmet iz latinske besede „comes“ (rod. „comitis“), ki znači toliko kakora spremjevalec. Svobodna gospoda (grajščaki itd.) je hodila na potovanja in zlasti v vojsko v spremstvu svojih podložnih, ki so imeli odkazana zemljišča v obdelovanje, ki so bila last njih gospode. Ti podložniki so bili torej spremjevalci gospode, ki so se latinski imenovali „comes“ (comitis). V teku dolge dobe so pa morda latinsko besedo popačili in je iz nje nastala sedanja oblika „kmet.“ Po izvajanjih našega slavnega slavista Miklošiča je beseda kmet prvotno značila: veljak, celogruntar, krajevni starešina, sodnik, podložnik, posestnik zemljišča, glavni gruntar, svoboden kmet, vaški starešina, župan, plemič, podložnik, razsodnik. V Jagičevem arhivu za slovansko filologijo, XVIII zvezek, stran 308, se nahaja ocena Ad. Karsznewiszev razprave „O izviru in pomenu besede kmet“, ki je izšla v nemškem jeziku leta 1895 v Zagrebu.

Koledar za slovenske vojake za leto 1916 je letos gotovo najboljši in čas najbolj primeren slov. koledar. Obsegata tudi še zadnje 4 mesece letošnjega leta. Kralj ga lepa stika cesarjeva. V koledarju najdeš 10 strani molitev, ki so primerne za vojake na bojišču. Razen tega te ka koledar poduci o podporah družin, o penzionih vdov in sirot, o penzionih invalidov it. d. Ob koncu ima tudi vzorce za prošnje na razne urade v zadevi podpor in penzion. Koledar se je dozdaj razpečalo med dva vojaška leta 10000. To kaže, kako je priljubljen vojakom na fronti, ki ga enkrat vidijo, si ga gotovo naroči in ga težko prištevajo. Stane pa s počitino vred 1 K; brez počitine 10 v manj. Naročila dobri se v tiskarai sv. Cirila v Mariboru.

Dopisi.

Maribor. V mestni prodajalnici v Freihaus- ulici št. 3, se od srede dne 3. novembra naprej prodaja zelje v manjših in večjih množinah. Od danes, 4. novembra pa se bo prodajalo tudi krompir, čebulo, in piča za kokoši.

Maribor. Mesto Maribor je baje kupilo na Ogrskem več vagonov pšenične, ržene in koruzne moke, katera se bo po zimi prodajala prebivalstvu.

Maribor. Na italijanskem bojišču je padel orožniški stražnjošter mariborske orožniške postaje, Franc Uлага.

Prebježe pri Mariboru. Dne 2. novembra je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu tukajšnji posestnik in gostilničar Jurij Gašparič v 53. lettu svoje starosti.

V Selnici ob Dravi se obhaja bratovska nedelja dne 7. novembra t. j. v nedeljo po spominu vernalnih duš, kakor vsako leto.

Fram. Padel je zopet eden naših najboljših fantov Tonček Bezjak iz ugledne hiše Bezjakove iz Frama. Sovražna granata je končala 22. oktobra, mla, nedopolno življenje. Blagi, ponizni Tonček počivaj v miru. Iskreno sožalje dobri rodbini!

Ploderšnica Na polju časti je umrl Jurij Habiner, posestnik sin na Ploderšnici. Bil je dne 24. oktobra od polentarjeve granate zadel naravnost v glavo. Žrtvoval je svoje mla to življenje za presvetlega cesarja in domovino. Težko prizadeti družini izražamo svoje najgloblje sožalje, posebno stari vdovi-materi. Ne jokaj se mati! Potolaži se s tem, da je tvoj sin padel za sveto stvar domovine. Mati imej zaupanje, da se bosta tam goraj nad zvezdami še enkrat videla. — Jurij, naj ti bo tuja z milica lahka! — Počivaj v miru!

Vurberg. Umrl je dne 26. oktobra Michael Kroisl. Bil je povsod priljubljen, in vrli naš pristaš. Rajni zapušča žalujočo ženo, in tri sinove, ki se vsi v vojaški službi. Vzgojil jih je v strogo krščansko-narodnem duhu. Blagemu možu svetila večna luč, ostalim pa naše iskreno sožalje!

Ptuj. V noči dne 30. oktobra t. l. je ustrelil vojak Avgust Wolf v neki tukajšnji kavarni iz ljubosomnosti 23letno natakarico Terezijo Wohlmut. Ko so ga nato uklenili in spravili v vojaški zapor se je obesil v zaporu.

Ptuj. V nedeljo 7. novembra ob 1/2 9. uri pop. se vrši v prostorih kmečke posojilnice ekrožni shod, katerega se naj udeleže funkcionarji vseh zadrug v okraju.

* Muretinec pri Ptiju. Desetnik Ivan Strelec nam piše z italijanskega bojišča, da se nahaja na tirovski gori, ki je visoka približno 2686 m. Na gori je že zapadel nov sneg. Strelec ima, dobrega prijatelja Simona Obrana iz Zabovca pri Ptiju. Strelec je šisto blizu italijanskih jarkov, tako da sliši Lahe govoriti. Žima bo letos v Tirolah zelo huda. Na tej gori je padel Strelčev prijatelj Franc Čuš iz Mezgovca. Bodim tuja zemlja lahka! — S te gore pošilja pozdrav žudi Vinke Tepeh od Sv. Martina pod Vurbergom.

Celje. Vsled gran, zadobljenih na bojišču, je umrl Franc Drugovič iz Brežic, častnik c. kr. kataljona prostovoljnih strelcev. Pokopan je bil na tukajnjem mestnem pokopališču.

Mozirje. V četrtek dne 28. t. m. se je vršil pri nas okrožni zadružni shod za zadruge v okraju Gornji grad, katerega so se udeležili zastopniki vseh zadrug, v okraju razen ene ter zastopniki zadrag iz Mirna pri Gorici, katere zadruge delujejo v sosednjem Vrbovcu. Nadrevizor Vlad. Pušenjak iz Maribora je predaval o obrestni politiki, v predavanju orisal sedanje razmere, katerih posledica je spošno znižanje obrestne mere, ter dajal nasvete zadrugam glede obrestne mere. V drugem predavanju je govoril o zadružnem delu po vojski. Po obeh predavanjih se je vnela prav živahnja debata, v katero je poseglo več zborovalcev.

Laško. Dne 27. oktobra zjutraj je umrl Alojzij Kranjc, hišni posestnik v Gorici. Rogni je šel iskat zaželenjenega zdravja v Gorico, odkoder pa se je zopet vrnil ob izbruhu vojske, nazaj v svoj rojstni kraj, kjer je našel sočutje svojih starih laških prijateljev, posebno v svoji dolgi in mučni bolezni. Bil je globokoveren, velikodusen Slovenec in vrlo delaven za pravično slovensko stvar. Priljubljen je bil v vseh krogih. Pogreb se je vršil dne 28. oktobra ob obilni udeležbi. Vsem iskrena hvala. Rajnemu pa bodi domača zemljica — v materinem grobu — lahka!

Brežice. V znamenje zlatega klasa je priredila podružnica Rudečega križa v Brežicah in kmetijski podružnici Brežice in Zakot v nedeljo 24. oktobra na obrežnem dvoru brežiškega gradu ljudsko tombole z dobitki v raznih jedilih (sadje, moka, vino, špecerje itd.). Isti dan so se prodajali tudi znaki zlatega klasa in drugi predmeti. Ta prireditev je prinesla čistega dobička 1001 K 47 vin. kar se je odposlalo c. kr. namestniji v Gradcu. Zlatih klasov se je prodalo 900. Za naše razmere dovolj lep uspeh!

Gornjigrad. Iz ruskega ujetništva se je oglašil Jožef Potočnik posestnik v Gornjemgradu št. 1904., o katerem že od 18. avgusta minulega leta ni bilo nobenega poročila. Splošno so bili vsmnenja, da je imenovan že pokojnik. Sedaj pa piše svoji ženi, da se nahaja zdrav ter da dela v tovarni sladkorja gubernija Poltava, Skorochodovo v Rusiji.

* Sv. Krištof pri Laškem. Zopet nas je pretresla žalostna novica, dosla s severnega bojišča, da je padel blag fant iz naše sredine, Jožef Kačur, kmečki sin, star šele komaj 20 let. Prideljen je bil 17. pespolku. Dne 27. septembra ga je zadel šrapnel. Se pred kratkim je pisal svojim staršem, da se bodo zopet videli, ko nastopi ljubi mir, a njegove srčne želje se niso uresničile. Tako je padel naš Jožek za cesarja in domovino, katero je tako ljubil. Naj mu lju-

bi Bog da večni mir na tuji zemlji in večna luč naj mu sveti! Prosi sedaj Gospoda vojskih trum, naj ohrani in obvaruje našo domovino pred sovražniki! Starišem naše sožalje.

Zadnja poročila došla v četrtek, 4. nov.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Uradne se razglaša:

Dunaj, 3. novembra.

Rusko bojišče.

Boji ob reki Strypi se nadaljujejo. Rusi so pritegnili ojačanja. Severno-izhodno od Buczacza je bil izjavljen v našem ognju ruski napad. Severno od kraja Siemikovce se je vršil celi dan srđit boj za posest kraja Siemikovce. Protinapad avstro-ogrskih čet je imel po spreminjači se borbi uspeh, da so bili Rusi v popoldanskih urah pregnani iz vasi in pristave. Po noči so napadale nove ruske moći, tako, da je bilo nekaj skupin hiš zopet izgubljenih. Danes dne 3. novembra se boj nadaljuje. Tudi pri ribniku severno od kraja Siemikovce se vrše boji. Pod poveljstvom generala pl. Linsingena se nahajajoče avstro-ogrške in nemške čete so udrle s skupino, namenjeno za sunek, pri Bielgovu, zahodno od kraja Czastorysk, v glavno rusko postojanko. Ujetih je bilo 5 častnikov in 660 mož ter zaplenjene tri strojne puške. Sicer je pa položaj na severo-izhodu nespremenjen.

Italijansko bojišče.

Italijani neprestano nadaljujejo svoje napore proti Gorici na rojini črti od Plav do vključno severnega oddelka Doberdolske planote. Včeraj so napadale zopet zelo močne sile; a bile so povsod odbite. V teh bojih je več italijanskih polkov izgubilo polovico svojega moštva. Danes po noči je vodljiva zračna ladja vrgla večje število bomb na mesto Gorico. Na ostalih delih južnozahodne fronte ni bilo nobenih posebnih dogodkov.

Srbsko bojišče.

Avstro-ogrške čete, ki se bore proti Črnigori, so z naskokom zavzele južno od Avtovca na sovražnem ozemlju ležečo višino Bobija in tri gorske vrhove, katere so Črnogorci žilavo branili. Pri naskoku na postojanko Bobija so naši dobili v roke 12cm top italijanskega kova.

Od zaveznih čet, ki se borijo v Srbiji, je vkorakala avstro-ogrška kolona v mesto Užice. Druge c. in kr. čete stojijo v boju na južnozahodni strani Čačaka. Južno od ceste, ki vodi iz Čačaka v Kragujevac ter severno in severnoizhodno od Jagodine se si avstro-ogrške in nemške čete kljub zelo žilavemu sovražnemu odporu pridobile povsod več ozemlja. V Kragujevcu se je uplenilo 6 topov, 20 topovskih cevi, 12 minskih metačev, več tisoč pušk, mnogo streliva in vojnega gradiva.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berlin, 3. nov.

Francosko bojišče.

Nebenih bistvenih dogodkov. Ob potoku Souchez, severno-izhodno istoimenskega kraja, se po noči zapustile nemške čete ekrog 100 metrov širok prednji kos nekoga strelskega jarka, kakor je bilo določeno pd načrtov, ker je bil dotičen nos strelskega jarka preveč izpostavljen nevarnosti obkolitve. Izhodno od mesta Péroune se je moral vsled ognja nemške infanterije spustiti na tla angleški zrakoplov. Vodja in častnik sta bila ujeta.

Rusko bojišče.

Armadna skupina generala feldmarašala pl. Hindenburga. Pred trdnjavo Dvinsk so Rusi nadaljevali svoje napade. Pri Ilukstu in Garbunovki so bili ruski napadi odbiti. Štirikrat se brezuspešno naskakovali Rusi pod izvanrednimi izgubami nemške postojanke pri Gadeni. Med jezroma Sventen in Ilzen se je morala nemška bojna črta zaupogniti. Rusom se je tamkaj posrečilo zasti Mikuliški.

Armadna skupina generala-feldmarašala princa Leopolda bavarskega. Položaj je nespremenjen.

Armadna skupina generala pl. Linsingena. Pri kanalu Oginsk je bil sovražni sunek na jez pri kraju Ozariči odbit. Ob obeh straneh ceste Lizove-Czarteryš so bili Rusi vnovič prisiljeni, da se se morali umakniti. Pet častnikov in 660 mož je bilo ujetih, uplenjene pa tri strojne puške.

Pri četah generala grofa Bothmerja se še vrše boji na severnemu delu pri Sienikovcah.

Balkansko bojišče.

Mesto Užice je zasedeno. Prekoračena je cesta Čačak-Kragujevac. Ob obeh straneh reke Morave se še sovražnik trdrovratno ustavlja. V trdnjavi Kragujevac je bilo zaplenjenih šest topov, dvajset topovskih cevi, dvanajst metalcev min, več tisoč pušk, veliko municije in vojnega gradiva.

Nemške čete armade generala pl. Kövesa so ujele včeraj dne 2. novembra 350 mož ter uplenile 4 topove.

Armada generala pl. Gallwitza je ujela v zadnjih dneh 1100 Srbov.

Armada bolgarskega generala Bojadjeva je zapadila Srbe v beg v obeh straneh ceste Zaječar-Parac, ujela 230 Srbov ter zaplenila 4 topove. Južno-izhodno od Knjaževaca zasledujejo Bolgari sovražnika. Bolgarske čete so zasedle območje Svrljig, prekoračile Svrljiski Timok, prodirajo čez goro Ples (1327 m) in goro Galijanska (1369 m) proti dolini Nišava.

Ujele so 300 Srbov ter zaplenile dve strojni puški. V dolini reke Nišave prodirajoče bolgarske čete so se umaknile pred napadom številnejših srbskih čet. Gora Bogov (1154 m) zahodno od Bele Palanke je ostala v bolgarski oblasti.

Najvišje cene,

ki jih je vlada določila za posamezne predmete in veljajo za celo deželo.

(Za 100 kg.)

	Rž	Ječmen za pivovarne	Ječmen za krmno	Oves	Žito za sene				Soršica (napolica)	Koruzna	Ajda	Proso	Fižol zdrav	Fižola za konje	Fižol zadnji	Leča	Grah
					Pšenica očiščena	Pšenica neociščena	Rž očiščena	Rž neociščena									
K 34—	K 34—	K 28—	K 28—	K 26—	K 26—	K 36·37	K 35·03	K 30·26	K 28·86	K 28—	K 28—	K 40—	K 35—	K 25—	K 50—	K 50—	
<u>Pšenična moka</u>																	
(bela) fina iz zdrob	na kuho	Ržena moka	Ječmena moka	činkvantična	navadna	iz činkvantične	iz navadne koruze	moka	zdrob	Otrobi (izven mlinu)	Otrobi (izven mlinu)	Krompir za hrane	O	Ropica			
68—	58—	K 42—	K 49·26	K 64·86	K 48·85	K 70·80	K 70·80	K 53·60	K 70·80	K 23·50	K 24—	K 9·50	K 8·50	K 46—	K 44—		

Primerne cene za živino,

ki jih je določila cesarska namestnija dne 23. oktobra 1915 štev. 2626.

(Za 100 kg žive teže.)

V O L I				K R A V E			Biki	T E L E T A		S V I N J E		Oves
pitani	izjemna cena	srednje debeli	suhi	pitane	srednje debele	suhi		pod 50 kg	nad 50 kg	mesne	debele	
K 220—240	250	200—220	170—200	180—220	120—160	90—110	150—220	160—200	K 200—220	250—300	300—350	K 140—200

